

Ela bir azerbaiyancı tapılmaz ki, bütün dünyada məşhur olan "Ayrılıq" ve "Sizə salam gətirmişəm" mahnılarını, o gözəl musiqi incilərini eşitməsin, sevməsin, alqışlasın. "Sizə salam gətirmişəm" musiqi əsəri bütün dünyada Cənubi ve Şimali Azərbaycanın səsinə çevrilib, harada bu mahni səslənirse, orada gözlər qarşısında o taylı-bu taylı vahid Azərbaycan, bütöv Azərbaycan xalqı canlanır.

Qoç Nəbinin Həcərindən, Səttarxanın hünerindən, Behrənginin (Şəhriyarın) səhərindən,
Dan ulduzlu seherindən
Sizə salam gətirmişəm!
Bu mahnının metni Valeh Mahmud Dəstpuşa aiddir, musiqisi isə yazımızın qəhrəmanı, görkəmlı bəstəkar, musiqiçi Əli Səlimiye məxsusdur. Əli Səliminin bu əsəri bütün dünyaya yayılıb. Bu əsərin uzaq-uzaq ellərdə Azərbaycanın səsinə çəvrilməsində heç şübhəsiz, görkəmlı müğənnimiz, Azərbaycanın əməkdar artisti Yaqub Zurufçunun əməyi danılmalıdır. Əli Səliminin digər populyar mahnisi "Ayrılıq" əsərinin də taleyində Y.Zurufçunun oynadığı rolü hər kəs bilir.

Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının fəxri üzvü, Cənubi Azərbaycan bəstəkarı, incəsənet xadimi, şairi Əli Səlimi Bakıda doğulub, özü de məşhur "Kubinka" məhelləsində. Atası Ərdəbil səhərində Bakıya köçmüdü. Onun atası Ərdəbil yaxınlığındakı Mehmandost kəndindən, anası Məşədi Cəvahir isə Bakının Pirşağı kə-

dindən idi. Məlumatlara görə, Əli Səlimi tar məktəbini xalq artisti, görkəmləi tarzən Əhməd Bakıxanovun sinfində bitirib. 1930-cu illərin əvvəlinde Əhməd Bakıxanov bu istedadlı tələbəsinə yol açır və onu Azərbaycanın orkestr və ansambllarına istiqamətləndirir. 1938-ci ilde Əli Səliminin atası (eləcə də tarzən Adil Axundzadə - Tehran radiosunun solisti və tanınmış xanəndə Mustafa Payan - Tehrən məşhur xanəndəsi) məcburiyyət qarşısında Ərdəbile kökməli olurlar.

Əli Səlimi özü ilə Ərdəbile, Güney Azərbaycanın bu tarixi şəhərine böyük istedad, ilham aparrı və həyatını ata-baba şəhərinin musiqisine həsr edir. Əsl Cənubi Azərbaycandan olan Səlimi Bakıda doğulsa da, sonradan yenidən öz yurduna dönür. Əlbəttə, onun geri qayıdışında müsbət tərəflərdən biri o idi ki, Ə.Səlimi Güney Azərbaycan incəsənətinə, musiqinə, bəstəkarlıq məktəbinə böyük töhfə verə bildi, verdi. Neçə-neçə musiqiçinin yoluna işq tutdu, onları sənətə gətirdi. Güneydə milli musiqi sənətinin,

milli bəstəkarlıq məktəbinin formalaşmasında ustad bəstəkarın ayrıca yeri var.

"Gül Ərdəbil", "Ayrılıq", "Sizə Salam Getirmişəm", "Savan", "Heydər Baba", "İlqar", "Bahar gəldi", "Ağlama", "Gözüm ana", "Gül açıdı", "Lale", "Yaşa məhəbbət", "Ana laylası", "Haqq yol", "Gözel qız", "Sənin sözün", "Yalan dünya", "Ay dolandi", "Ana Vətən" və başqa onlarla musiqi əsərinin müəllifi Əli Səlimin "Azərbaycan", "Koroğlu" kimi musiqi əsərləri də var ki, bu gün onlar güneyli sənətkarların ifasında xüsusi yer tutur.

Əli Səliminin qəlibi o tay, bu tay Azərbaycanla döyündür. Bakı, Ərdəbil, Təbriz sevdali sənətkarın əsərləri bu tayda da çox populyardır. Bir sıra mənberlərdə böyük Azərbaycan müğənnisi, SSRİ xalq artisti Rəşid Behbudovla Əli Səliminin görüşündən bəhs edən məlumatlar var. Dərc edilən məlumatlarda bildirilir ki, 1961-ci ilin sonu və 1962-ci ilin əvvəllerində Rəşid Behbudovun İran səfəri yaddaqalan, maraqlı hadisələrlə zəngin idi. Yazılanlara görə, belə hadisələrdən biri İranda baş verir. İranda böyük müvəffəqiyyətlə keçən konsertlərdən birindən sonra əslən Bakıdan olan ölməz bəstəkar Əli Səlimi dünyalar qəder sevdiyi müğənnini evinə dəvət edir. Dəvəti qəbul edən Rəşid Behbudov bəstəkarın qonağı olur. Maraqlı səhəbtələr zamanı

Cənublu musiqiçi Əli Səlimi tək cənubludurmu? - "Ayrılıq", "Sizə salam gətirmişəm"...

Əli Səlimi yenice bəstələdiyi "Sizə salam gətirmişəm" mahnısını sənətkara göstərir. Rəşid mahnını çox bayırın və tezliklə ifa edəcəyinə söz verir. Bəstəkarın həyat yoldaşı Əli Səlimiye işarə edərək onu yan ot-ağa çağırır. Bir qədər sonra həmin otaqdan xanımın hezin səsle, tarin müşayəti ilə oxuduğu başqa bir mahnının səsi gəlir. Rəşid ele ilk notlardan bu mahniya vurulur və onlara qوشulub zümrüdə etməyə başlayır. Mahni bitdikdən sonra müğənni Əli Səlimidən bunun kimin mahnısı olduğunu soruşur.

Əli Səliminin bildirir ki, Rəcəb İbrahim "Ayrılıq" adlı gözəl bir şeir yazmışdı. Mən də bir neçə gün bundan əvvəl həmin şeirə mahni bəstələdim. Rəşid bəstəkara irad tutur ki, bəs nəyə görə "Ayrılıq"ı mənə təklif etmirsən. Əli Səlimi cavabında izah edir ki, qorxuram "Ayrılıq"ı oxumağa icazə verməsinler. Sənə də baş ağrısı olmasın. "Sizə salam gətirmişəm"i oxusun mənə dünyani vermiş olarsan. Rəşid bəstəkarın da, onun xanımının da kövrəldiyini görüb qətiyyətlə bildirir ki, tezliklə hər iki mahnını mənim ifamda eşidəcəksiniz. Bakıya döñəndən sonra sevimli sənətkar həqiqətən də hər iki mahnını - "Sizə salam gətirmişəm" və "Ayrılıq" mahnılarını ifa edərək ləntə yazdırır.

Gözəl əsərləri ilə ürek'ləri fəth edən görkəmlı bəstəkar,

musiqiçi Əli Səlimi 22 aprel 1997-ci ildə həyata veda edib. Lakin bəstəkarın dünya səhrəti əsərləri bu gün də yaşayır, sevilih. Məlumatlara görə, 2007-ci il dekabr ayının ortalarında Ərdəbil şəhərində incəsənet mərkəzi tərəfindən tədbir keçirilib. Bu tədbirde böyük bəstəkar Əli Səliminin bəstələdiyi mahnilar səsləndi. Eyni zamanda Ərdəbilədə Əli Səliminin xatirəsinə həsr olunmuş ilk Azərbaycan müğəm festivalı keçirilib. Güney Azərbaycanın musiqi həyatını canlandıran, ora gözəlliklər qatan Əli Səlimi bütöv Azərbaycanın görkəmlı musiqiçi oğlu kimi yaddaşlarda yaşayır. Əlbəttə, onun bəstələdiyi "Ayrılıq" manhisi bu xalqın 200 illik ayırlığını dərindən ifadə edir... Onu da vurğulayaq ki, mahnının ilk ifaçısı bəstəkarın xanımı Fatma Qənnadi olub. Mətnin müəllifinə gəlincə, bu bir varinatda Rəcəb İbrahim kimi gedib, başqa bir variantda isə Fərhad İbrahimidir. Əlbəttə, gün gələcək onun da əbədi arzusu gerçəkləşəcək. O, xalqımızı öz musiqisi ilə milli birliyə səsləyib. Bu musiqilərdən xalqın cox şey öyrənib.

Əli Səliminin bəslədiyi bəstələrin eksriyyəti vətənpərvəlik ruhunda yazılıb və bu, ölməz Vətən oğlunun xalqına böyük xidmətdir.

İradə SARIYEVA
P.S. Yaza bəstəkar barədə yazılı məlumatlardan istifadə olunub.